

Práva LGBT osob

**Seminář pro soudce správních soudů
a jejich asistenty**

Postavení trans osob

Postavení intersex osob

Ochrana stejnopohlavních párů

LGBT literatura pro děti

Postavení trans osob

Podmínky změny pohlaví

— A. P., Garçon a Nicot proti Francii, č. 79885/12 a další, 6.4.2017

- porušení článku 8 Úmluvy: podmínění úřední změny pohlaví chirurgickým zákrokem či hormonální léčbou, které mají za následek sterilizaci
- neporušení článku 8 Úmluvy: podmínka lékařského vyšetření a stanovení diagnózy genderové dysforie

— Transgender Europe a ILGA-Europe proti České republice, č. 117/2015, rozhodnutí EVSP, 15.5.2018

- česká právní úprava porušuje článek 11 Evropské sociální charty (právo na ochranu zdraví) – nejedná se o zákrok z lékařského hlediska nezbytný, naopak může zdraví poškodit

— T. H. proti České republice

- stížnost komunikovaná české vládě na poli článků 3, 8 a 14 Úmluvy
- řízení navazuje na rozsudek NSS sp. zn. 2 As 199/2018 (30.5.2019) a nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 2/20 (9.11.2021)

TRANS RIGHTS MAP

Europe & Central Asia 2023

Sterilisation

This map shows which countries do not request sterility in legal gender recognition and those that do. Countries marked as N.A. lack legal gender recognition procedures.

● Sterilisation required ● No sterilisation required ● N.A.

Změna pohlaví a rodičovství

O. H. a G. H. proti Německu, č. 53568/18 a 54741/18, 4.4.2023

— „případ těhotného muže“

- neporušení článku 8 Úmluvy v důsledku odmítnutí vnitrostátních orgánů právně uznat osobu, která po úřední změně pohlaví na mužské porodila dítě, jako otce tohoto dítěte (byl zapsán jako matka)
- absence evropského konsenzu
- široký prostor pro uvážení
- veřejný zájem na úplnosti a přesnosti matričních záznamů
- práva a zájmy dítěte, včetně budoucího práva poznat svůj původ a dosáhnout uznání paternity svého biologického otce
- možný konflikt zájmů mezi rodičem a dítětem
- právo požadovat úplnou verzi rodného listu má jen omezený počet osob
- rodičovský vztah jako takový nebyl zpochybněn

Postavení intersex osob

Y proti Francii, č. 76888/17, 31.1.2023

— právo na neutrální pohlaví

- neporušení článku 8 Úmluvy v důsledku odmítnutí žádosti intersex osoby o zapsání „neutrálního“ nebo „intersexuálního“ pohlaví do jejího rodného listu
- absence evropského konsenzu
- široký prostor pro uvážení
- odstranění binárního vnímání pohlaví by mělo zásadní dopad na francouzský právní řád
- verdikt 5:1, dissent soudkyně Šimáčkové

Semenya proti Švýcarsku, č. 10934/21, 11.7.2023

— mezinárodní sportovní soutěže

- porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 8 v souvislosti s pravidly Mezinárodní asociace atletických federací (IAAF), podmiňujícími účast intersex osoby v ženské kategorii mezinárodních běžeckých soutěží podstoupením hormonální léčby za účelem snížení hladiny testosteronu
- absence dostatečných procesních záruk – při hájitelném tvrzení o diskriminaci na základě pohlaví a pohlavních znaků měl švýcarský systém umožnit důkladný přezkum (Mezinárodní sportovní arbitráž má sídlo v Lausanne)
- verdikt 4:3

Ochrana stejnopohlavních párů

Fedotova proti Rusku, č. 40792/10 a další, rozsudek velkého senátu, 17.1.2023

— právní uznání stejnopohlavních párů

- porušení článku 8 Úmluvy v důsledku absence jakékoliv formy právní ochrany stejnopohlavních párů
- nemusí se nutně jednat o manželství
- poskytnutí práv párům stejného pohlaví neznamena oslabení práv přiznaných jiným osobám či párům
- verdikt 14:3

D. B. a ostatní proti Švýcarsku, č. 58817/15 a další, rozsudek velkého senátu, 22.11.2022

— náhradní rodičovství u stejnopohlavních párů

- porušení článku 8 Úmluvy v důsledku neposkytnutí právního uznání rodičovského vztahu mezi dítětem, které se narodilo stejnopohlavnímu páru v zahraničí skrze náhradní mateřství, a zamýšleným otcem, který nebyl otcem biologickým
- použití stejných zásad z judikatury Soudu jako u stejnopohlavních párů – naplnění nejlepšího zájmu dítěte se nemůže odvíjet od sexuální orientace jeho rodičů
- Soud shledal porušení práv dítěte, ne však rodičů – ti vědomě obcházelí vnitrostátní právo

LGBT literatura pro děti

Macatě proti Litvě, č. 61435/19, rozsudek velkého senátu, 23.1.2023

- omezení distribuce knihy, která obsahovala i pohádky s motivem vztahů a manželství mezi osobami stejného pohlaví
 - porušení článku 10 Úmluvy v důsledku toho, že distribuce knihy byla nejprve pozastavena a následně musela být kniha opatřena označením o nevhodnosti pro osoby mladší 14 let
 - cílem napadených opatření bylo zabránit tomu, aby se děti dostaly k textu, který zobrazuje stejnopohlavní vztahy jako v podstatě rovnocenné heterosexuálním vztahům
 - urážení, degradování či bagatelizace osob na základě jejich sexuální orientace, resp. podporování jednoho typu rodiny na úkor jiného, není podle Úmluvy nikdy akceptovatelné
 - opatření omezující přístup dětí k informacím o stejnopohlavních vztazích ukazují, že státní orgány vnímají heterosexuální vztahy jako více společensky přijatelné a hodnotnější než stejnopohlavní vztahy, což přispívá k přetrvávající stigmatizaci druhého typu vztahů
 - pokud je omezení přístupu dětí k informacím založeno výlučně na kritériu sexuální orientace, takové omezení nesleduje legitimní cíl ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy

Princ a krejčí zůstali na hradě. A nikomu nepřekáželo, že dva mladí muži se drželi za ruce a vyměňovali si zamilované pohledy, když se procházeli v královských zahradách. Takové to bylo království: každý věděl, že srdce ví, koho chce a koho miluje.

Jen co všichni usedli, maršál se ujal ohlášení.

... „Nejstarší králův syn a jeho manželka! Prostřední syn našeho krále a jeho manželka! Nejmladší syn našeho krále a jeho manžel!“

Vešel třetí králův syn spolu s mladým krejčím. Pro hosty bylo stále neobvyklé vidět dva mladé muže držící se za ruce. Královna to pochopila a usmála se.

„A pokud jde o tohle, nuže, srdce ví, co chce. A když srdce promluví, musíme naslouchat. Jinak v našem životě nebude ani pokoj, ani radost.“

„ To jsou slova moudrosti,“ souhlasili hosté. „Je velikou ctí být pozvaní tak moudrými vládci. Není divu, že vaše království vzkvétá.“

Když oslava skončila, hosté se vrátili domů... a řekli všem svým přátelům a sousedům, že mladý krejčí našel lásku svého života a že je to syn krále. A to bylo velikou ctí, protože tento král byl nesmírně moudrý...

Děkuji za pozornost

Jana Martinková

jmartinkova@mzp.justice.cz

